

Мещеряков В. Є., канд. екон. наук, доцент
Літвінова Н. В., здобувач вищої освіти ступеня бакалавра*
Державний біотехнологічний університет, Україна

Вплив війни на стан сільського господарства Харківщини

Харківський регіон має відносно високий рівень сільського господарства, оскільки широко розвинені галузі рослинництва та тваринництва, які між собою тісно співпрацюють. На полях вирощують різноманітні сільськогосподарські культури як на зерно, так і на силос, які використовують для відгодівлі тварин. За жовтень 2021 року в регіоні господарства скопили та переробили 831,3 тис га зерна. Крім того, на 1 жовтня в господарствах всіх категорій області налічувалося 144 тисячі голів рогатої худоби, а також 166,2 тис свиней, 54,1 тис овець і кіз та 7,6 мільйона домашніх птахів. Всього регіон виробив 74,9 тис тон м'яса, 337,3 тис тон молока, 46 тон шерсті та 383,6 мільйона яєць [1].

Все плідно працювало до 24 лютого. Після повномасштабного вторгнення росії на територію України, найпотужніші господарства опинились під окупацією в Куп'янському, Ізюмському, а також у частині Чугуївського району. У 10 господарствах окупованих районів Харківської області внаслідок бойових дій відбулись значні руйнування. Питома сумарна вага великої рогатої худоби у господарствах Куп'янського та Ізюмського районів становить 46%. Обсяги виробництва молока дорівнюють 48%. Половина продукції скотарства та понад 60% продукції свинарства втрачена в частині Чугуївського району. З початку війни галузь тваринництва забезпечувала українців молоком та м'ясом, навіть тих, хто знаходився під окупацією. Мабуть, через це і понесла великі втрати тварин, яких нещадно знищили. Поголів'я тварин не лише на території Харківської області, а й інших областей, на жаль, продовжує скорочуватися. Недостатня кількість пасовищ є чи не найголовнішою тому причиною. Їх розорюють для вирощування сільськогосподарських культур.

Війна гостро вплинула й на рослинництво. Через бойові дії проводили роботи на 60% площ на контрольованій території області у 5 районах, крім Ізюмського й Куп'янського [2]. Аграрії вагалися з посівною, але все ж таки сіяли як зернові, так і технічні культури. Найбільші проблеми під час посівної - боєприпаси та криза з паливом. Навіть попри дефіцит на пальне та високі ціни на нього українські сільгоспвиробники продовжили справу, якою займалися до війни, чого б їм це не коштувало. Але це ще всі проблеми, які очікували на аграріїв. Жнива 2022 все ж таки відбулися. Одночасно постало питання про зберігання зернових. Дефіцит елеваторів в Україні внаслідок війни змусив шукати альтернативні рішення зберігання зерна.

Ще однією проблемою стала крадіжка українського зерна країною-агресором. З початку війни росія вкрала в Україні понад півмільйона тон пшениці, кукурудзи та ячменю. І це лише приблизні дані, які було оприлюднено за декілька місяців після початку війни. Адаже права аграріїв, господарства яких

---

* Науковий керівник – Мещеряков В.Є., канд. екон. наук, доцент

знаходились на непідконтрольних територіях України, були незахищені. Через це зерно масово вивозили з країни. Зерно, яке плідною працею вирощували наші аграрії.

Нажаль, не всі аграрії змогли зібрати врожай з полів через активні бойові дії. Деякі поля, повністю, або частково, згоріли від обстрілів. Тому про загальні втрати сільськогосподарських культур можна лише здогадуватись.

Особливої актуальності набуває підтримка розвитку домашніх господарств як вихід зі складної ситуації задля підтримки продовольчої безпеки країни.

Домашнє господарство або хатнє господарство, домогосподарство - суб'єкт економічної діяльності, пов'язаний з веденням домашнього господарства, тобто переважно зі споживанням. Поняття домогосподарства охоплює економічні об'єкти і процеси, які відбуваються там, де постійно проживає людина, сім'я [3].

В 2021 році на території Харківської області кількість домогосподарств складала 1088,7 тисяч. Це 7,4 відсотка від загальної кількості домашніх господарств в Україні.

Україна веде дві війни одночасно: одну - за суверенітет і цілісність території, другу - за продовольчу безпеку світу. Навіть попри складні умови, які виникли внаслідок війни, домашні господарства продовжили роботу. Працює галузь рослинництва та тваринництва. Аграріїв України сміливо можна вважати Героями, які зможуть забезпечити хлібом все населення країни, яка б ситуація в ній не була. Тому, ми повинні пам'ятати його цьогорічну ціну, яка багатьом коштувала власним життям.

Список використаних джерел: 1. Яка ситуація з сільським господарством у Харківській області – Режим доступу : <https://kharkov.comments.ua/ua/news/society/developments/8811-yaka-situaciya-z-silskim-gospodarstvom-u-harkivskiy-oblasti.html> 2. Посівна під час війни на Харківщині й стан тваринництва – Режим доступу : [https://suspilne.media/242773-najpotuznisi-tvarinnicki-gospodarstva-harkivsini-pid-okupacieu-ova/#:~:text=Питома%20сумарна%20вага%20великої%20рогатої,району"%2C%20—%20розказав%20Панфілов.](https://suspilne.media/242773-najpotuznisi-tvarinnicki-gospodarstva-harkivsini-pid-okupacieu-ova/#:~:text=Питома%20сумарна%20вага%20великої%20рогатої,району) 3. Домашнє господарство – Режим доступу : https://www.wiki.uk-ua.nina.az/Домашнє_господарство.html